

Konzultantský posudek diplomové práce

Název práce: **Vliv výchovy na sníženou schopnost resocializace u mladých trestaných**

Autorka: **Bc. Barbora Lišková**

Vedoucí práce: **PhDr. Martin Cejp, CSc.**

Recidiva kriminality je pro společnost značným problémem. U určité skupiny obyvatel se vytváří návyk na život ve vězeňském prostředí, tito lidé nejsou schopni se začleňovat do společnosti a navíc dochází k přetíženosti věznic. Hledají se cesty jak zvýšit lepší začlenění trestaných jedinců do společnosti a tím i snížit počet recidivistů z řad odsouzených. Zvláštní pozornost je pak věnována mladým trestaným, protože patří do skupiny trestaných, kterou je možné ovlivnit jak negativně tak pozitivně. Zvláště u této skupiny záleží na tom, jak bude připravena na návrat do společnosti. Cílené působení na vězně probíhá prostřednictvím programů zacházení, jejichž účinnost dlouhodobě sledujeme i v Institutu pro kriminologii a sociální prevenci.

Cílem práce Barbory Liškové bylo ukázat, jaký je vliv výchovy jedince na opakovanou trestnou činnost páchanou odsouzenými ve věku 18-26 let a na jejich schopnost začlenění se do běžného života po skončení výkonu trestu. Autorka si vymezila trojí způsob výchovy: výchovu ve funkční rodině, v nefunkční rodině a ústavní výchovu. Vliv výchovných programů se pokusila ukázat pomocí výzkumu prováděného ve Věznici Horní Slavkov. Až při čtení poslední verze jsem si všiml, že z názvu práce a formulace cílů není zcela zřejmé, zda jde o negativní vliv špatné výchovy na sníženou schopnost resocializace nebo zda jde i o pozitivní vliv. Možná je to jen můj dojem.

V teoretické části stanovila Barbora Lišková využitelný teoretický rámec, vycházející z veřejně-politického konceptu A-A-A (arény-agendy-aktéři), v němž byla zahrnuta míra vlivu jednotlivých aspektů ovlivňujících resocializaci mladých trestaných. Kriminalitu chápala jako společenský problém, který je podmíněn působením společenského prostředí na sociální fungování člověka. Vzhledem k tomu, že kriminální jednání je protisociální považovala za důležité vycházet v teoretickém vymezení i z norem společnosti. Využila i teorie sociální deviace.

V přípravné části diplomové práce vymezila autorka základní pojmy jako společnost, resocializace, výchova, výkon trestu odnětí svobody, mladí trestaní, prizonizace. Popsala

funkci Vězeňské služby ČR. Při vymezování základních pojmů nezůstala u pouhého výčtu, ale jednotlivé části logicky třídila od obecného ke specifickému. Za velmi dobrou považuji část o prizonizaci a i o recidivě. Část o Vězeňské službě je dost popisná, což v podstatě jinak nejde, ale slušelo by se dodržet hutnější grafickou úpravu a nemít tak velké mezery mezi řádky. Hypotézy, které si B. Lišková stanovila byly dobrým vodítkem pro interpretaci výsledků.

Základní metodou využívanou při sběru dat byla analýza dokumentů. V tomto případě se jednalo o analýzu spisového materiálu, který je uložen ve Věznici Horní Slavkov. Výhodou bylo, že autorka měla k těmto podkladům přístup. Dále využila dotazník a osobní rozhovor. Základní soubor byl tvořen odsouzenými ve výkonu trestu odnětí svobody z jedné konkrétní věznice, kteří byli ve věku do 26 ti let. V této souvislosti bych chtěl připomenout, že ze základního souboru se již nedělal výběrový soubor. Respondenti byli do zkoumaného souboru zařazeni na základě věku. Pokud autorka hovoří o výběrovém souboru má na mysli dotázané, kteří na otázky odpověděli. Při prezentaci výsledků jsou, podle mého názoru, trochu nadbytečné údaje o umístění vězňů v objektu věznice Horní Slavkov.

Díky osobnostnímu dotazníku vznikla podle jednotlivých faktorů zajímavá typologie Je dobře, že u osobnostního dotazníku byl přítomen psycholog. Považuji za velice správné, že Barbora Lišková zařadila samostatnou kapitolu o etice jako součásti každého výzkumu. Důležité je to zejména při zkoumání vězněných osob. Zajímavá je i diskuse nad výsledky a návrh variant řešení.

Výzkum účinnosti výchovných programů na resocializaci je složitá procedura. V ideálním případě by měl být prováděn po určité době opakovaně, jak u těch, kteří se do vězení vrátili, tak u těch u nichž se již recidiva nevykytla. Takovýto postup není u diplomové práce možný. Barbora Lišková využila dané možnosti maximálně a formulovala i návrhy na řešení.

Navrhované hodnocení: 1-2

Otázky:

1. Šlo o pozitivní i negativní vliv výchovy nebo jen o negativní vliv?
2. Koho jste při Vašem dotazování zařadila do základního souboru a jak proběhl výběr?

V Praze dne 25.1.2011

Martin Cejp